

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 14.03.2018r.

Adam Bodnar

XI.503.2.2016.ACh

Pani
Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny Pracy
i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Szanowna Pani Minister

Uprzejmie dziękuję Pani Minister za informację przedstawioną w piśmie z dnia 14 listopada 2017 r. (ozn.: DAS.III.071.I.2017.MB) o działaniach podejmowanych przez Ministerstwo w sprawie ochrony praw osób starszych.

Kontynuując wątek debaty prowadzonej na forum ONZ w sprawie wypracowania efektywnego instrumentu chroniącego prawa osób starszych, chciałbym zwrócić uwagę Pani Minister na wystąpienie Przewodniczącego Grupy Roboczej ONZ ds. Starzenia się (Open-ended Working Group on Ageing - OEWGA) z dnia 15 grudnia 2017 r. (ozn.: ENAUN 1116/2017, kopia w załączeniu). W piśmie tym wyrażona została prośba do państw członkowskich ONZ oraz do narodowych instytucji ochrony praw człowieka o statusie A o przygotowanie wkładu do dyskusji podczas kolejnej, dziewiątej sesji OEWGA, zaplanowanej na 23-26 lipca br. w Nowym Jorku. Wkład w formie odpowiedzi na pytania Przewodniczącego dotyczące opieki długoterminowej i paliatywnej oraz autonomii i niezależności osób starszych, jak również w formie propozycji treści nowego standardu międzynarodowego w zakresie ochrony prawa osób starszych do równego traktowania i niedyskryminacji oraz prawa do życia wolnego od przemocy i nadużyć, powinien zostać przesłany w terminie do 9 kwietnia br. W związku z powyższym zwracam się z uprzejmym zapytaniem, czy stosowny materiał dla OEWGA zostanie przygotowany w podległym Pani Minister resorcie, do czego ogromnie zachęcam. W Polsce podejmowane są działania nakierowane na poprawę zabezpieczenia praw osób starszych. Wydaje się zatem, że udział w toczącej się debacie międzynarodowej nie tylko umożliwi oddziaływanie na proces kształtowania się nowego standardu międzynarodowego, ale zapewni też upowszechnienie informacji o realizowanych w naszym kraju programach oraz pozyskanie wiedzy o dobrych praktykach, które mogą stanowić dla nas inspirację.

Jako krajowa instytucja ochrony praw człowieka staram się aktywnie odpowiedzieć na zaproszenie do udziału w prowadzonych na forum ONZ działaniach. W związku z tym w Biurze RPO w dniu 7 marca 2018 r. odbyło się seminarium współorganizowane z Niemieckim Instytutem Ochrony Praw Człowieka (*German Institute for Human Rights*) pt. *Towards Convention on the rights of older persons. How to prevent and react to discrimination and violence, neglect and abuse towards older persons? What provisions are needed?* Uprzejmie dziękuję za obecność przedstawicieli Departamentu Polityki Senioralnej na tym spotkaniu. Ufam, że nasza współpraca będzie owocnie kontynuowana.

Chciałbym podkreślić, że z satysfakcją odnotowałem ogłoszenie przez Pana Mateusza Morawieckiego, Prezesa Rady Ministrów i Panią Minister w dniu 23 stycznia 2018 r. założeń „Polityki społecznej wobec osób starszych do roku 2030. Bezpieczeństwo. Solidarność. Uczestnictwo” (dalej: „Polityka społeczna”), zapowiedzianej we wcześniejszej korespondencji. Przyjęcie wymienionego dokumentu przez Radę Ministrów w formie wiążącej poszczególne instytucje do realizacji określonych celów i zadań może stanowić kolejny kamień milowy we wdrożeniu całościowej polityki senioralnej w naszym kraju. Dlatego potrzebna jest pogłębiona analiza przygotowanego projektu, z uwzględnieniem m.in. wniosków związanych z ograniczoną skutecznością poprzedniego dokumentu programowego. Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej na lata 2014-2020 (uchwała Nr 238 Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2013 r., M.P. 2014 poz. 118) przyjęte zostały już pod koniec 2013 r., a wiele określonych w nich wyzwań nadal pozostaje bez adekwatnej odpowiedzi.

W związku z powyższym pragnę zwrócić Pani Minister uwagę na znaczenie szerokich konsultacji społecznych projektu „Polityki społecznej”. Z informacji opublikowanych w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa wynika, że konsultacje były prowadzone od 26 stycznia do 16 lutego br., jednak brakuje informacji o podmiotach uczestniczących w tym procesie i zgłoszonych uwagach¹. Pozwolę sobie przy tym zauważyć, że ze względu na wagę dokumentu wskazane jest, by Ministerstwo również aktywnie poszukiwało dodatkowych opinii, które pozwoliłyby na udoskonalenie przyjętych założeń.

Należy wziąć pod uwagę, że „Politykę społeczną” przygotowują wąskie grono specjalistów z zespołu tematycznego do spraw opracowania polityki społecznej wobec osób starszych, powołanego w ramach Rady ds. Polityki Senioralnej, działającego przy Ministrze Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Z pewnością wiele organizacji pozarządowych, podmiotów publicznych, w tym zwłaszcza jednostek samorządu terytorialnego, i ośrodków naukowych jest zainteresowanych przedmiotem „Polityki społecznej” i mogłoby – bazując

¹ Zob. <https://www.mpips.gov.pl/bip/projekty-aktow-prawnych/projekty-programow-i-inne/projekt-uchwaly-rady-ministrow-w-sprawie-przyjecia-dokumentu-polityka-spoeczna-wobec-osob-starszych-2030-bezpieczenstwo--uczestnictwo--solidarnosc/>

na swojej wiedzy i doświadczeniu – wnieść istotny wkład w tworzone rozwiązania w zakresie systemowego wsparcia osób starszych. Poddanie dokumentu szerokim konsultacjom społecznym miałyby również walor edukacyjny: przybliżyłoby projektowane rozwiązania osobom, których mają bezpośrednio dotyczyć, oraz zachęciłoby do wzmocnienia partycypacji obywatelskiej w sferze publicznej. Wymaga to ze strony Ministerstwa aktywnego zachęcania obywateli do zapoznania się z dokumentem, chociażby poprzez ogłoszenie o przedmiocie i terminach konsultacji w mediach, z uwzględnieniem odpowiednio długiego czasu na zgłaszanie uwag.

Będę zatem zobowiązany za przedstawienie informacji o planowanych działaniach związanych z upowszechnieniem wiedzy na temat proponowanych w dokumencie rozwiązań, ewentualnych dalszych konsultacji, jak również o sposobach dotarcia z informacją zarówno do podmiotów wprost wyrażających zainteresowanie procesem – w szczególności organizacji włączonych w prace nad Załoženiami Długofalowej Polityki Senioralnej na lata 2014-2020 – jak i ogólnej opinii publicznej, zwłaszcza na poziomie gmin i powiatów.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 958), uprzejmie proszę o przedstawienie wyników konsultacji społecznych „Polityki społecznej”, jak również wskazanie przewidywanych sposobów dotarcia z informacją o nowych rozwiązaniach do licznego grona odbiorców. Uprzejmie proszę o przesłanie informacji o wynikach konsultacji i liczbie podmiotów spoza administracji publicznej, które wzięły udział w przeprowadzonych na przełomie stycznia i lutego br. konsultacjach. Będę także wdzięczny za poinformowanie, czy planowane jest przygotowanie odpowiedzi na pytania Przewodniczącego OEWGA w określonym terminie. Bardzo proszę o przekazanie do mojej wiadomości kopii udzielonej OEWGA odpowiedzi.

(podpis na oryginale)

Załącznik:

— kopia pisma Przewodniczącego OEWGA z 15 grudnia 2017 r.